

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ Β1**

Τηλέφωνα: 210- 9525111, 9576882,3

Πληρ: Α. Τσούτσουρα

Ταχ. Δ/ση: Αριστογείτονος 19, Καλλιθέα

Ταχ. Κωδ. : 17671 – Αθήνα

e-mail: yee.ny@mofadm.gr

Αθήνα, 05.02.2015

Αρ. Πρωτ. Δ.Ε.Δ. Β1 1018278 ΕΞ 2015

ΠΡΟΣ: Ως Π.Δ.

ΘΕΜΑ: «Διευκρινίσεις σχετικά με τις επιδόσεις και τον χειρισμό δικαστικών προσφυγών κατά αποφάσεων της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών»

Κατόπιν σχετικών προβλημάτων που διαρκώς αναφύονται από την μη κατανόηση των διαδικασιών και διατάξεων αναφορικά με το ανωτέρω θέμα, παρέχουμε τις ακόλουθες διευκρινίσεις με το παρόν, για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών και την ορθή τήρηση της προδικαστικής διαδικασίας, καθώς και την αποφυγή άσκοπων ενεργειών και συνακόλουθα καθυστερήσεων:

A. ΙΣΧΥΟΝ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Με τις διατάξεις του άρθρου 70Β΄ του 2238/1994 (ως αυτό προσετέθη με τον ν.4152/2013 ΦΕΚ 107 Α΄) εισήχθη ο νέος θεσμός της ενδικοφανούς προσφυγής ενώπιον της νεοσυσταθείσας Υπηρεσίας Εσωτερικής Επανεξέτασης για κάθε πράξη της φορολογικής διοίκησης, που εκδίδεται μετά την 1.8.2013, καθώς με αυτές προβλέφθηκε ότι «Ο υπόχρεος, εφόσον

αμφισβητεί οποιαδήποτε πράξη που έχει εκδοθεί σε βάρος του από τη φορολογική αρχή, οφείλει να υποβάλει ενδικοφανή προσφυγή με αίτημα την επανεξέταση της πράξης στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας από την Υπηρεσία Εσωτερικής Επανεξέτασης της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων...»

2. Στη συνέχεια, με την Δ6Α 1118225 ΕΞ 2013/24-07-2013 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων (ΦΕΚ 1893/01-08-2013) καθορίστηκαν οι αρμοδιότητες της Υπηρεσίας Εσωτερικής Επανεξέτασης, ενώ με την Δ6Α1198069 ΕΞ 2013/30.12.2013 Απόφαση του ιδίου (ΦΕΚ 3367/31.12.2013), αυτή μετονομάστηκε σε Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών (Δ.Ε.Δ.).

3. Ακολούθως με τις διατάξεις του άρθρου 63 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν.4174/2013 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) προβλέφθηκε ότι, στην ίδια Ειδική Διοικητική Διαδικασία-Ενδικοφανή Προσφυγή εμπíπτουν, εκτός των ρητών, και οι σιωπηρές πράξεις των Φορολογικών Αρχών.

4. Για την εφαρμογή των προαναφερόμενων διατάξεων εκδόθηκαν ήδη οι ΠΟΛ. 1209 και 1002/2013 Αποφάσεις, καθώς και οι ΠΟΛ.1211/2013, 1069/2014 και 1086/2014 Εγκύκλιοι της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων. Παράλληλα για πληρέστερη ενημέρωση πολιτών και φορέων, αναρτήθηκαν αυτές με αναλυτικότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα της ΓΓΔΕ «www.publicrevenue.gr» (στο πεδίο «Ανακοινώσεις»).

5. Περαιτέρω, οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων διευρύνθηκαν με διατάξεις μεταβατικού χαρακτήρα και ειδικότερα:

α. Με τις διατάξεις του άρθρου 50 του ν.4223/2013 προστέθηκε παράγραφος 10 στο άρθρο 66 του Κ.Φ.Δ με την οποία ορίζεται ότι «Σε περίπτωση έκδοσης απόφασης διοικητικού δικαστηρίου με την οποία κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτηση ενδίκου βοηθήματος ή μέσου και αναπέμπεται η υπόθεση στη Φορολογική Διοίκηση για να τηρηθεί η

διαδικασία διοικητικής επίλυσης της διαφοράς, το αίτημα για διοικητική επίλυση εξετάζεται από την Υπηρεσία Εσωτερικής Επανεξέτασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 63 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, εκτός εάν ο φορολογούμενος αποδεχθεί την προσβαλλόμενη πράξη εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε ημερών από την κοινοποίηση σε αυτόν της δικαστικής απόφασης ή σχετικής πρόσκλησης της Φορολογικής Διοίκησης».

β. Ακολούθως, με τις διατάξεις του άρθρου 50 του ν.4238/14 (ΦΕΚ Α' 38/17-2-2014) δόθηκε η δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις όπως αυτές έχουν εξειδικευτεί και στην ΠΟΛ 1066/27-2-14 Εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων, να εισαχθούν ενώπιον της ΔΕΔ ενδικοφανείς υποθέσεις της 70Α', οι οποίες, είτε ήταν εκκρεμείς την 31-12-13, είτε εξετάστηκαν και αναπέμφθηκαν στη Φορολογική Διοίκηση και

γ. Με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθ. 184 του Ν.4261/2014 (σχετική η ΠΟΛ. 1142/2014) προστέθηκε στο άρθρο αυτό και η περίπτωση των υποθέσεων που είχαν εισαχθεί στην Επιτροπή της 70Α' με αίτημα διοικητικού συμβιβασμού και δεν εξετάστηκαν από αυτήν έως τις 31/12/2013, εφόσον ο φορολογούμενος δεν είχε ασκήσει ή είχε παραιτηθεί από τη σχετική προσφυγή στα Διοικητικά Δικαστήρια.

6. Περαιτέρω, με τις παρακάτω διατάξεις του **Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας** προβλέπονται αντιστοίχως τα εξής:

α. Με την **παρ. 2 του άρθρου 63** ότι «Στις περιπτώσεις που από το νόμο προβλέπεται, κατά της πράξης ή της παράλειψης, διοικητική προσφυγή, η οποία ασκείται, μέσα σε ορισμένη προθεσμία, ενώπιον του ίδιου ή ιεραρχικώς προϊσταμένου ή άλλου ειδικώς κατεστημένου, οργάνου, και συνεπάγεται τον έλεγχο της πράξης ή της παράλειψης κατά το νόμο και την ουσία (ενδικοφανής προσφυγή), το ένδικο βοήθημα της προσφυγής ασκείται παραδεκτώς μόνο κατά της πράξης που εκδίδεται για την ενδικοφανή προσφυγή», ενώ στην **παρ. 4** ότι «Αν παρέλθει η προθεσμία που τάσσει τυχόν ειδικώς ο νόμος προς έκδοση απόφασης για την ενδικοφανή προσφυγή ή, σε περίπτωση που δεν τάσσεται τέτοια προθεσμία, αν παρέλθει άπρακτο τρίμηνο από την άσκησή της, το ένδικο βοήθημα της προσφυγής ασκείται κατά της, τεκμαιρόμενης από την πάροδο της προθεσμίας, απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής».

β. Επιπροσθέτως, το **άρθρο 49** του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προβλέπει ότι «1. Οι επιδόσεις δικογράφων προς το Δημόσιο γίνονται στον Υπουργό Οικονομικών...2. Κατ' εξαίρεση, στις φορολογικές εν γένει διαφορές οι επιδόσεις προς το Δημόσιο γίνονται προς την αρχή που εξέδωσε τη σχετική πράξη ή που παρά το νόμο παρέλειψε την έκδοσή της...4. Οι κατά τις προηγούμενες παραγράφους επιδόσεις γίνονται στο κατάστημα που εδρεύουν οι οικείες υπηρεσίες και κατά τις εργάσιμες ημέρες και ώρες».

γ. Τέλος στην **παρ. 1 εδ. β΄ του άρθρου 126** προβλέπεται ότι «Στις φορολογικές και τελωνειακές εν γένει διαφορές απαιτείται επί ποινή απαραδέκτου της άσκησής τους, η επίδοση επικυρωμένου αντιγράφου του δικογράφου της προσφυγής, με επιμέλεια του διαδίκου στην αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη ή που, παρά το νόμο, παρέλειψε την έκδοσή της, μέσα σε προθεσμία είκοσι ημερών από τη λήξη της προθεσμίας για την άσκηση της προσφυγής».

Β. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΙΣΧΥΟΥΣΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Από τον συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων καθίσταται σαφές ότι:

- Ο υπόχρεος εφόσον αμφισβητεί πλέον πράξεις των φορολογικών αρχών, ρητές ή σιωπηρές, οφείλει, επί ποινή απαραδέκτου, πριν από την προσφυγή του στα Δικαστήρια, να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών.
- Στη συνέχεια ο υπόχρεος δύναται να ασκήσει παραδεκτώς δικαστική προσφυγή μόνο κατά της απόφασης της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών ή της σιωπηρής απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής και άρα σε αυτήν πρέπει να επιδίδουν οι προσφεύγοντες τα σχετικά δικόγραφα κατά τις διατάξεις του Κ.Δ.Δ., καθώς και οι γραμματείς των Διοικητικών Δικαστηρίων τις σχετικές κλήσεις προσδιορισμού δικασίμου.

Ειδικότερα επισημαίνουμε τα εξής:

1. Παρά το με αρ. πρωτ. Δ.Ε.Δ. 0019191 ΕΞ2014/23-05-2014 έγγραφό μας που απεστάλη προς την Γενική Επιτροπεία Διοικητικών Δικαστηρίων,

από την οποία διαβιβάστηκε ακολούθως σε όλα τα Διοικητικά Δικαστήρια της Επικράτειας, έχει παρατηρηθεί ότι τα Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διοικητικά Δικαστήρια της χώρας επιδίδουν τις κλήσεις προσδιορισμού δικασίμου (άρθρο 128 Κ.Δ.Δ.) στο σύνολο σχεδόν των πρόσωπων στα οποία απευθύνεται το δικόγραφο της προσφυγής (προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. ή του ελεγκτικού κέντρου που εξέδωσε την αρχικώς προσβαλλόμενη με την ενδικοφανή προσφυγή πράξη, Νομικό Συμβούλιο του Κράτους για λογαριασμό του Υπουργού Οικονομικών κλπ), **ενίοτε μάλιστα χωρίς καν να γίνεται η επίδοση της κλήσης και στην Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών**, εκδούσα αρχή της προσβαλλόμενης πλέον με τη δικαστική προσφυγή πράξης (ακόμα και αν ορθώς αναφέρεται αυτή στο προοίμιο του δικογράφου της προσφυγής), με αποτέλεσμα να ενημερώνεται η ΔΕΔ με καθυστέρηση (τυχαίως κάποιες φορές και ήδη σε κάποιες περιπτώσεις μετά την αναβολή της δίκης λόγω μη αποστολής φακέλου της Διοίκησης εξ αυτού του λόγου) από τη Δ.Ο.Υ. ή με τη διαβίβαση της κλήσης σε αυτήν από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Αντίθετα, σε άλλες περιπτώσεις που η ανωτέρω Υπηρεσία δεν είναι διάδικος, έχει παρατηρηθεί επιμονή δικηγόρων και δικαστικών επιμελητών να επιδίδουν και σε αυτήν.

Ιδιαίτερα διαπιστώθηκε ότι γίνονται πολλές παρανοήσεις στις περιπτώσεις που εμπροθέσμως και παραδεκτώς είχε ασκηθεί η σχετική δικαστική προσφυγή κατά σιωπηρών ή ρητών πράξεων ή αποφάσεων της καταργηθείσας Επιτροπής Διοικητικής Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών (Ε.Δ.Ε.Φ.Δ.), του άρθρου 70Α΄ του ν.2238/1994 –στην δικαιοδοσία της οποίας μπορούσαν να υπαχθούν πράξεις των Φορολογικών Αρχών που εκδόθηκαν μέχρι 31.7.2013- για τις οποίες αυτή είχε καταληκτική ημερομηνία εξέτασης την 31η Δεκεμβρίου 2013 και ακολούθως η κοινοποίησή τους έγινε εντός του τρέχοντος έτους. Εσφαλμένα εκλαμβάνεται στις περιπτώσεις αυτές, ότι η Υπηρεσία Εσωτερικής Επανεξέτασης του άρθρου 70 Β΄ του Ν.2238/1994 (και ακολούθως η Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών) είναι «διάδοχός της» και συνεπώς χωρίς λόγο γίνονται στην ανωτέρω Υπηρεσία μας επιδόσεις, αφενός των οικείων προσφυγών που ασκούνται στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια κατά αποφάσεων και πράξεων της Ε.Δ.Ε.Φ.Δ. που δεν έχουν εισαχθεί με τις μεταβατικές διατάξεις ενώπιον της Υπηρεσίας και αφετέρου των αντίστοιχων κλήσεων προσδιορισμού δικασίμου, ενώ στις

περιπτώσεις αυτές οι επιδόσεις θα πρέπει να γίνονται στην κατά τόπον αρμόδια φορολογική αρχή που είχε εκδώσει και τις αρχικά προσβαλλόμενες πράξεις.

2. Ενόψει των ανωτέρω συνηθισμένων προβλημάτων στην πρακτική επίδοσης των δικογράφων των προσφυγών και των σχετικών κλήσεων, παρακαλούνται οι Δ.Ο.Υ. και τα ελεγκτικά κέντρα, στα οποία εκ παραδρομής και ως εκ του περισσού επιδίδονται τα ανωτέρω, στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης - και παρά το γεγονός ότι τέτοιες επιδόσεις μπορεί να κριθούν μη σύνομες - να επικοινωνούν τηλεφωνικά με την Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών, προκειμένου να διευκρινιστεί αν έχει γίνει σχετική επίδοση και στην διάδικο υπηρεσία, ώστε να παρακολουθείται ορθώς η πορεία των υποθέσεων και να αποστέλλονται οι διοικητικοί φάκελοι και οι απόψεις στα δικαστήρια από αυτήν, όπου και όταν αυτό προβλέπεται.

Αντιστοίχως τονίζεται ότι πρέπει να υπάρχει τηλεφωνική επικοινωνία και συνεννόηση με τη Δ.Ε.Δ. και για τις δικαστικές προσφυγές κατά σιωπηρών απορριπτικών αποφάσεων της Υπηρεσίας μας που εκ παραδρομής επιδίδονται στις Δ.Ο.Υ., έστω και αν η υποχρέωση για τον χειρισμό αυτών ακολουθώντας βαρύνει αυτές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΠΟΛ. 1069/2014 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων.

3. Έχει παρατηρηθεί επίσης ότι, τα δικαστικά τμήματα των Δ.Ο.Υ. και των ελεγκτικών κέντρων, παραλείπουν τις απαραίτητες ενέργειες καταχώρησης στο πληροφοριακό σύστημα (ΤΑΧΙΣ) των δικαστικών προσφυγών επί αποφάσεων της Δ.Ε.Δ., μολονότι έχουν την σχετική γραπτή ενημέρωση από την υπηρεσία μας για την άσκησή τους, θεωρώντας προφανώς ότι δεν εμπίπτει πλέον στις αρμοδιότητες τους - παρότι δεν έχει προβλεφθεί κάτι σχετικά, οπότε και δεν αναιρείται η υφιστάμενη υποχρέωσή τους.

4. Τέλος, προσβλέποντας στην κατανόηση και τη συνεργασία και με γνώμονα την απρόσκοπη διεξαγωγή της διοικητικής δίκης, παρακαλείται η Γενική Επιτροπεία Διοικητικών Δικαστηρίων, προς την οποία κοινοποιείται το παρόν έγγραφο, για τις δικές της τυχόν ενέργειες, κατά την κρίση της, προκειμένου να ενημερωθούν σχετικά τα Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια

Διοικητικά Δικαστήρια της Επικράτειας, τα οποία προς αντιμετώπιση ή επίλυση ειδικότερων προβλημάτων που τυχόν προκύψουν εφεξής, θα ήταν σκόπιμο να επικοινωνούν απευθείας με το Τμήμα Β1 Νομικής Υποστήριξης της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών, καθώς και το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους για την ενημέρωση των Δικαστικών Γραφείων της Περιφέρειας.

Η ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΗΜ. ΕΣΟΔΩΝ

Ακριβές Αντίγραφο

**Η Προϊσταμένη του Αυτοτελούς
Τμήματος Διοίκησης**

ΑΙΚ. ΣΑΒΒΑΪΔΟΥ

Π Ι Ν Α Κ Α Σ   Α Π Ο Δ Ε Κ Τ Ω Ν

I. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Δ.Ο.Υ.:
  - α. Δ.Ο.Υ. στις οποίες λειτουργούν Τμήματα Ελέγχου και Δικαστικού
  - β. Δ.Ο.Υ. στις οποίες δεν λειτουργούν Τμήματα Ελέγχου και Δικαστικού
2. Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης
3. Κέντρο Ελέγχου Φορολογουμένων Μεγάλου Πλούτου (Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π)
4. Κέντρο Ελέγχου Μεγάλων Επιχειρήσεων (Κ.Ε.ΜΕ.ΕΠ)
5. Διεύθυνση Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών (e - υπηρεσίες)
(Με την παράκληση να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Γ.Γ.Δ.Ε.)

II. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Αποδέκτες Πίνακα Α' (πλην περ. 4)
2. Αποδέκτες Πίνακα ΣΤ' (μόνο περ. 1,2 και 3))
3. Αποδέκτες Πίνακα Η' (πλην περ. 4, 10 και 11)
4. Γενική Γραμματεία Υπουργείου Δικαιοσύνης
5. Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων-
Λ. Ριανκούρ 85, Τ.Κ.115 24, Αθήνα
6. Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ν.Σ.Κ.)- Ακαδημίας 68 & Χ. Τρικούπη,
Τ.Κ. 10678 Αθήνα
7. Αποδέκτες Πίνακα ΙΑ', - μόνο περ. II Δικηγορικοί Σύλλογοι
8. Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας
9. Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.)
Ξενοφώντος 5, Τ.Κ.105 57 Αθήνα
10. Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών, Βιοτεχνών, Εμπόρων Ελλάδος
Αριστοτέλους 46, Πεδίο Άρεως Τ.Κ. 104 33 Αθήνα
11. Π.Ο.Ε. - Δ.Ο.Υ. - Λεωχάρους 2, Τ.Κ.105 62 Αθήνα
12. Περιοδικό «Φορολογική Επιθεώρηση» - Λεωχάρους 2, Τ.Κ.105 62 Αθήνα

III. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υφυπουργού
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων
4. Προϊσταμένους Γενικών Διευθύνσεων Γ.Γ.Δ.Ε.
5. Γραφείο Πληροφόρησης Πολιτών
6. . Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών Αριστογείτονος 19 – Τ.Κ. 176 71
Τμήματα Β΄1 και Β΄2 (από 2 αντίγραφα) και Τμήμα Διοικητικής
Υποστήριξης